

Sag C-51/22

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indgivelse:

25. januar 2022

Forelæggende ret:

Pesti Központi Kerületi Bíróság (Ungarn)

Afgørelse af:

12. januar 2022

Sagsøger:

PannonHitel Pénzügyi Zrt.

Sagsøgt:

WizzAir Hungary Légitársaság Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.)

Pesti Központi Kerületi Bíróság (kredsdomstolen for det centrale Pest, Ungarn)

[Udelades] [administrative oplysninger]

Afgørelse

i retssagen mellem sagsøgeren, **PannonHitel Pénzügyi Zrt.** ([udelades] Budapest, Ungarn) [udelades],

og sagsøgte, **WizzAir Hungary Légitársaság [Zrt.]** ([udelades] Budapest) [udelades],

vedrørende **refusion af en købspris**

[Udelades] [nationale processuelle betragtninger]

Denne domstol indleder en præjudiciel sag ved Den Europæiske Unions Domstol og forelægger Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

Skal artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 8, stk. 1, litra a), første led, og stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004

om fælles bestemmelser om compensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 fortolkes således, at passageren kan udøve sin ret til at få den fulde købspris for billetten refunderet direkte over for luftfartsselskabet, også selv om vedkommende har bestilt billetten med bistand fra en tredjepart, der fungerer som formidler, til hvem passageren har betalt billetprisen, idet det er denne formidler, der har købt billetten af luftfartsselskabet og betalt billetprisen [til dette], uden at det fremgår, at formidleren har handlet som luftfartsselskabets autoriserede agent, eller at denne er en rejsearrangør?

[Udelades] [nationale processuelle betragtninger]

Præmisser

Den forelæggende ret [udelades] [processuelle betragtninger i national ret] skal i det følgende redegøre for sagens faktiske omstændigheder og de lovgivningsmæssige rammer, som det er nødvendigt at fortolke.

Sammenfatning af de faktiske omstændigheder

Sagsøgte forestod flyvning W63163 (fra OTP [Henri Coandă lufthavn i Bukarest, Rumænien] til BLQ [Bologna lufthavn, Italien]), som var fastsat til den 18. juni 2020. [En] passager med bopæl i Rumænien bestilte en billet til denne flyvning på webstedet www.vola.ro, der drives af VOLA.RO SRL [herefter »VOLA.RO«], et selskab, der opererer i Rumænien.

Det fremgår af punkt 21.1a) i sagsøgtes generelle vilkår og betingelser for transport af passagerer og bagage at, medmindre andet er fastsat i konventionen eller andre bindende bestemmelser i den lovgivning, der finder anvendelse: a) disse generelle vilkår og betingelser for transport og enhver anden form for transport, som [selskabet accepterer] at udføre (for [passageren] og/eller dennes bagage), er underlagt ungarsk lovgivning.

Passageren betalte billetprisen til VOLA.RO, som i eget navn købte billetten af sagsøgte. I denne forbindelse formidlede VOLA.RO passagerens personoplysninger og udstedte en reservationsbekræftelse til passageren. VOLA.RO betalte billettens modværdi til sagsøgte fra sin egen virksomhedskonto med debitering i virksomhedens formidlingsprovision. Ifølge punkt III.3.3 i VOLA.RO's generelle vilkår og betingelser agerer dette selskab som formidler (den engelske tekst anvender udtrykket »intermediary«) for bl.a. luftfartsselskaber. I henhold til punkt X.10.1 markedsfører dette selskab ligeledes pakkerejser, men i den foreliggende sag fremgår det ikke, at købet af billetten blev foretaget som led i et sammensat rejsearrangement, der falder ind under anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF.

I henhold til punkt XXIX.29.1 i de generelle vilkår og betingelser, der er udarbejdet af VOLA.RO, er disse generelle vilkår og betingelser underlagt rumænsk lov.

Det fremgår heller ikke af sagens akter, om der forelå en aftale mellem VOLA.RO og sagsøgte om formidling af sagsøgte's tjenesteydelser.

Sagsøgte aflyste denne flyvning på grund af pandemien forårsaget af den nye type coronavirus. Passageren hævdede aftalen og indvilligede ikke i at få en erstatningsflyvning. VOLA.RO anmodede sagsøgte om refusion af billetens købspris. Af tekniske årsager fungerede denne bankoverførsel ikke, men sagsøgte krediterede beløbet til VOLA.RO's virksomhedskonto.

Sideløbende hermed overdrog passageren sagsøgeren det krav mod sagsøgte, som den pågældende efter egen opfattelse har krav på i henhold til forordning nr. 261/2004. Det fremgår ikke af sagsakterne, at VOLA.RO skulle have refunderet beløbet til passageren.

Sagsøgerens argumenter

Sagsøgeren har nedlagt påstand om refusion af billetens købspris under henvisning til artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 8, stk. 1, litra a), første led, i forordning nr. 261/2004. Efter sagsøgerens opfattelse handlede VOLA.RO blot som rejsebureau, men dette påvirker ikke passagerens ret til at anmode om refusion af billetens købspris direkte fra det sagsøgte luftfartsselskab. Derfor kan sagsøgeren som [passagerens] retssuccessor ligeledes anmode om refusion direkte fra sagsøgte.

Ifølge sagsøgeren er det i artikel 5, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004 udtrykkeligt fastsat, at passagerne skal tilbydes bistand og have refunderet billetprisen.

Sagsøgeren har henvist til Den Europæiske Unions Domstols dom i sag C-601/17, hvorefter passageren i henhold til artikel 2, litra f), i forordning nr. 261/2004 i det væsentlige også kan kræve, som en del af billetprisen, det gebyr, der er opkrævet af luftfartsselskabets autoriserede agent, forudsat at dette selskab var bekendt med dette gebyr (præmis 13, 16 og 20).

Sagsøgeren finder det derfor irrelevant, om passageren har købt billetten direkte hos sagsøgte eller gennem VOLA.RO, der optrådte som formidler.

Sagsøgte's argumenter

Sagsøgte har ikke bestridt at være forpligtet til refusion som følge af aflysningen af flyafgangen, men er af den opfattelse, at denne forpligtelse skal opfyldes over for VOLA.RO og ikke passageren.

I henhold til den grammatiske betydning af begrebet »refusion« kan billetprisen kun refunderes til den person, fra hvem det pågældende beløb er modtaget. Sagsøgte har gjort gældende, at selskabet ikke har udstedt en billet til passageren.

Hvad angår bestillingen af den omtvistede billet, har sagsøgte alene modtaget en betaling fra VOLA.RO og har allerede refunderet beløbet til dette selskab. Sagsøgte har bemærket, at såfremt passageren eller passagerens retssuccessor også havde ret til refusion, ville sagsøgte være forpligtet til at foretage en refusion to gange.

Sagsøgte har henvist til den Europæiske Unions Domstols dom i sag C-163/18. Ifølge denne dom kan en passager, der har ret til at kræve refusion fra arrangøren af en pakkerejse i henhold til direktiv 90/314/EØF, som i dag er ophævet, ikke kræve refusion af billetprisen fra luftfartsselskabet (præmis 31, 35 og 44).

Sagsøgte har ligeledes påberåbt sig artikel 6:212, stk. 3, første punktum, i a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (lov V af 2013 om civillovbogen, herefter »civillovbogen«). I henhold til denne bestemmelse skal de leverede tjenesteydelser tilbageleveres, hvis aftalen efter fælles overenskomst ophæves med tilbagevirkende kraft.

Sagsøgte har gjort gældende, at passagerens ophævelse af aftalen udgør en opsigelse med tilbagevirkende kraft efter fælles overenskomst. Under disse omstændigheder skal den leverede ydelse, der består i betaling af købsprisen, tilbageleveres. Men også i dette tilfælde kan købsprisen kun refunderes til den person, der oprindeligt betalte den, dvs. VOLA.RO.

Som et eksempel på en situation, der kan sammenlignes med den foreliggende sag, har sagsøgte nævnt tilfældet, hvor en virksomhed køber flybilletter til sine egne ansatte. I tilfælde af aflysning af flyafgangen er det ikke de ansatte, som er de faktiske passagerer, der har ret til refusion, men den virksomhed, der har købt billetterne.

Relevante nationale retsforskrifter

Efter den forelæggende rets opfattelse skal den foreliggende tvist afgøres på grundlag af forordning [nr. 261/2004], som har direkte virkning og finder umiddelbar anvendelse. Hvad angår den ungarske lovgivning, henvises der til den ungarske civillovbog, hvor artikel 6:59, stk. 1, knæsætter princippet om aftalefrihed, mens artikel 6:77 til 6:81 i samme lov fastsætter, at de generelle vilkår og forretningsbetingelser skal indgå som en del af aftalen.

I henhold til artikel 6:[212], stk. 3, første punktum, i civillovbogen skal de leverede ydelser tilbageleveres ved ophævelse af kontrakten med tilbagevirkende kraft efter fælles overenskomst (*felbontás*).

I henhold til artikel 1, stk. 1, i a légi személyszállítás szabályairól szóló 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet (regeringsdekret 25/1999 af 12. februar 1999 om regulering af lufttransport af passagerer) finder de generelle bestemmelser i [civillovbogen] om aftaler samt bestemmelserne i civillovbogen om resultatkontrakter og subsidiært bestemmelserne i dette dekret anvendelse på aftaler om lufttransport af passagerer, der indgås mellem en passager og et luftfartsselskab (herefter samlet »parterne«).

I henhold til samme dekrets artikel 3, stk. 1, skal luftfartsselskabet i sine generelle transportbetingelser fastsætte de nærmere betingelser for aftalen om lufttransport af passagerer, som hverken er reguleret af civillovbogen eller af dette dekret. De generelle transportbetingelser er underlagt civillovbogens bestemmelser om generelle aftalevilkår.

Gældende EU-ret

I henhold til artikel 3, stk. 1, første punktum, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser [(Rom I), herefter »Rom I-forordningen«] er en aftale underlagt den lov, som parterne har vedtaget. I henhold til samme forordnings artikel 6, stk. 2, finder lovvalget med visse begrænsninger også anvendelse på forbrugeraftaler.

Relevante bestemmelser i forordning nr. 261/2004:

Artikel 1

Formål

1. I denne forordning fastsættes der på de her anførte betingelser minimumsrettigheder for luftfartspassagerer ved:

[...]

b) aflysning af flyafgange

[...]

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

[...]

f) »billet«: et gyldigt dokument, der giver ret til transport, og som er udstedt eller autoriseret af luftfartsselskabet eller dets autoriserede agent, herunder tilsvarende dokumentation i papirløs eller elektronisk form

[...]

Artikel 5

Aflysning

1. Hvis en flyafgang aflyses, skal berørte passagerer:
 - a) tilbydes bistand af det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med artikel 8

[...]

Artikel 7

Kompensationsret

1. Når der henvises til denne artikel[,] modtager passageren en fast kompensation som følger:

[...]

3. Det i stk. 1 nævnte kompensationsbeløb udbetales kontant, ved elektronisk bankoverførsel, med bankanvisning eller bankcheck eller, med passagerens skriftlige billigelse, i rejsekuponer og/eller andre tjenesteydelser.

[...]

Artikel 8

Ret til refusion eller omlægning af rejsen

1. Når der henvises til denne artikel[,] tilbydes passageren valget mellem:
 - a) - refusion inden syv dage i henhold til reglerne i artikel 7, stk. 3, af den fulde købspris for billetten for så vidt angår den del eller de dele af rejsen, der ikke er blevet foretaget, og for så vidt angår den del eller de dele, der allerede er foretaget, såfremt flyvningen ikke længere tjener noget formål i passagerens oprindelige rejseplan, samt, hvis det er relevant

[...]

EU-Domstolen

I sagerne C-601/17 og C-163/18 behandlede Den Europæiske Unions Domstol spørgsmål, der svarer til dem, der er omhandlet i den foreliggende sag, men efter den forelæggende rets opfattelse giver de domme, der er afsagt i disse sager, ikke klar vejledning om det retlige spørgsmål, som er forelagt i den foreliggende sag.

Redegørelse for det præjudicielle spørgsmål

Indledningsvist har den forelæggende ret undersøgt hvilken lov, der finder anvendelse på de omtvistede retsforhold. I henhold til ovennævnte artikel 3, stk. 1, i Rom I-forordningen og punkt XXIX.29.1 i VOLA.RO's generelle vilkår og betingelser er retsforholdet mellem passageren og VOLA.RO underlagt rumænsk lovgivning.

Jævnfør samme bestemmelse i Rom I-forordningen og punkt 21.1, litra a), i de af sagsøgte udarbejdede generelle vilkår og betingelser for transport er såvel aftalen om lufttransport af passagerer mellem passageren og sagsøgte som retsforholdet mellem VOLA.RO og sagsøgte underlagt ungarsk ret.

Da Rumænien og Ungarn begge er medlemsstater i Den Europæiske Union, skal det retlige spørgsmål, som er opstået i tvisten, først og fremmest afgøres på grundlag af forordning nr. 261/2004, som har direkte virkning og finder umiddelbar anvendelse. Til dette formål er det nødvendigt at fortolke denne forordning.

Henset til at der er tale om EU-retlige bestemmelser, er det alene Den Europæiske Unions Domstol, der har kompetence til at fortolke disse bestemmelser (artikel 267 i TEUF). Inden der træffes afgørelse om sagens realitet, bør sagen derfor udsættes, og i henhold til artikel 267 TEUF bør Den Europæiske Unions Domstol anmodes om at træffe en præjudiciel afgørelse om det spørgsmål, der forelægges i nærværende anmodning.

Årsagerne hertil er som følger:

På webstedet www.vola.ro, som ligeledes er tilgængeligt på engelsk, kan passagererne søge direkte efter flyrejser, der passer til deres rejseplaner, og de kan bestille og betale for de pågældende billetter og tjenester, men den person, der foretager reservationen hos luftfartsselskabet, er VOLA.RO.

Det fremgår ikke klart af ordlyden i forordning nr. 261/2004, hvordan handlinger, der foretages af en tredjepart som formidler som den ovenfor beskrevne, der ikke kan betragtes som luftfartsselskabets autoriserede agent i henhold til forordningens artikel 2, litra f), og den tjenesteydelse, som den pågældende tredjepart formidler, ikke kan betragtes som en del af en pakkerejse i henhold til forordningens artikel 8, stk. 2, skal bedømmes.

I henhold til artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 8, stk. 1, litra a), i forordning nr. 261/2004 skal passagererne tilbydes bistand og visse valgmuligheder. For så vidt angår betalingsmetoderne, henvises der i artikel 8, stk. 1, litra a), første led, til samme forordnings artikel 7, stk. 3. I henhold til sidstnævnte kan refusion kun ydes i rejsekuponer eller andre tjenesteydelser med passagerens skriftlige billigelse. I modsætning til artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004 fastsætter disse bestemmelser ikke udtrykkeligt, at købsprisen skal refunderes til passageren, selv om dette formentlig var lovgiverens hensigt, også henset til bestemmelserne i

samme forordnings artikel 8, stk. 2. Ud fra et grammatisk synspunkt kan udtrykket »refusion« (»reimbursement«) ganske vist fortolkes således, at luftfartsselskabet kun kan fortage refusion til den person, der har betalt købsprisen til luftfartsselskabet.

Besvarelsen af det forelagte spørgsmål har betydning for den afgørelse, som den forelæggende ret skal træffe, idet sagsøgeren, såfremt passageren kan påberåbe sig en ret til at fremsætte kravet direkte over for luftfartsselskabet, skal gives medhold i sagen. Hvis passageren ikke er berettiget til at gøre krav direkte gældende over for luftfartsselskabet, skal sagsøgte frifindes, eller der skal optages yderligere beviser med henblik på at fastlægge, om VOLA.RO kan kvalificeres som autoriseret agent for sagsøgte.

Afgørelsen af dette spørgsmål er ligeledes nødvendig af hensyn til retssikkerheden for at sikre, at passagererne modtager refusion enten fra luftfartsselskabet eller fra formidleren, samt at luftfartsselskaberne ikke forpligtes til at opfylde kravet to gange.

Den Europæiske Unions Domstol har endnu ikke taget stilling til dette spørgsmål, hvorfor der ikke kan være tale om »acte éclairé«.

For så vidt angår den retspraksis, som parterne har henvist til, vedrørte dommen i sag C-601/17 et tilfælde, hvor det var ubestridt, at rejsebureauet havde handlet som autoriseret agent for luftfartsselskabet, mens dommen i sag C-163/18 vedrørte en sag, hvor passagerens ret til refusion fra rejsearrangøren byggede på en særlov.

Fortolkningen er ikke tilstrækkelig indlysende til at udelukke enhver rimelig tvivl som omhandlet i »acte clair«. Nærmere bestemt kan det, som angivet i det foregående, ikke utvetydigt udledes af forordningens ordlyd alene, om passageren i et tilfælde som det foreliggende kan kræve refusion direkte fra luftfartsselskabet.

Endvidere har den forelæggende ret ved søgninger på internettet af egen drift erfaret, at ifølge en meddelelse, som Europa-Kommissionen har offentliggjort på sin hjemmeside (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/air-travel_en) og et bilag til denne meddelelse, har 16 luftfartsselskaber, herunder sagsøgte, forpligtet sig til direkte at refundere billetprisen til passagerer, der har købt en billet gennem en formidler, i de tilfælde, hvor passageren har vanskeligheder med at få refusion fra formidleren. Følgende fremgår således af meddelelsens sidste punkt: »Passengers who booked their flight through an intermediary and have difficulties getting reimbursement from the intermediary can turn to the airline and request to be refunded directly. Airlines are expected to inform passengers about this possibility and any conditions for requesting a direct refund on their websites«.

En lignende angivelse er indeholdt i den sidste række i tabellen i bilaget, som kan findes på ovennævnte websted

(https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/overview_of_measures_that_airlines_should_take.docx.pdf). I henhold til denne meddelelse og i mangel af relevante retsforskrifter eller et aftalevilkår, der fastsætter noget andet, skal luftfartsselskaberne som udgangspunkt foretage refusion direkte til passagererne: »Accept direct reimbursement claims from the passenger unless specific legislation applies (e.g. in the context of package travel) or where contractual arrangements between the parties involved validly provide otherwise. This can be done by designing booking process in a way that allows passengers to claim reimbursement directly from the airline when necessary«.

Den forelæggende ret er af den opfattelse, at såfremt det forelagte spørgsmål var entydigt eller allerede var blevet afgjort ved en tidligere dom, ville aftalerne mellem Kommissionen og luftfartsselskaberne eller en frivillig forpligtelse fra sidstnævntes side ikke være nødvendige.

[Udelades] [nationale processuelle betragtninger]

Budapest, den 12. januar 2022

[Udelades] [underskrifter]